

Информационно-консультационное обеспечение аграрного сектора Украины. В статье обобщены теоретические аспекты информационно-консультационного обеспечения. Раскрыто его сущность и особенности в аграрном секторе экономики Украины. Выделены и охарактеризованы основные подсистемы системы информационно-консультационного обеспечения в аграрном секторе. Определена основная цель информационно-консультационного деятельности и исходя из этого выделена система задач для успешного функционирования сельскохозяйственных информационно-консультационных служб. Рассмотрено информационно-консультационное обеспечение как систему и построено ее модель. Проведен анализ деятельности информационно-консультационных служб. Рассмотрены проблемы информационно-консультационного обеспечения и определены перспективные направления его развития.

Ключевые слова: аграрный сектор, совещательная деятельность, информационно-консультационное обеспечение, консультирование.

Kudinova I.P., Candidate of Economics Sciences, Department of Extension Service, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Information and consultation providing of the agricultural sector of Ukraine. The theoretical aspects of information and consultation providing are summarized in the article. Its essence and characteristics in the agricultural sector of Ukraine are revealed. The main subsystems of information and consultation support in the agricultural sector are distinguished and described. The main purpose of information and consultation activities is determined and based on it, the system tasks for a successful functioning of the agricultural information and consultation services are allocated. The information and consultation providing as a system is considered as well as its model is constructed. The activities of information and consultation services are analyzed. The problems of information and consultation providing are stressed out as well as the perspective directions of its development are defined.

Key words: agrarian sector, advisory activities, information and consultation providing, consulting.

УДК 336.581.2:519.87]:629.5.081](477)(045)

Пічка А.М.,

аспірант кафедри економіки і менеджменту
Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

Модель розрахунку оптимальної структури позикових коштів на суднобудівному та судноремонтному підприємстві

У статті досліджено сутність та здійснено аналіз сучасних підходів до оптимізації позикових ресурсів підприємства, а також обґрунтовано шляхи та напрямки управління ними з метою досягнення підприємством сталого розвитку. Запропоновано та обґрунтовано використовувати інструментарій бюджетування для формування управлінського впливу на оптимізацію залучених ресурсів.

За результатами аналізу, розроблено математичну модель розрахунку оптимальної структури залучених позикових коштів за критерієм мінімізації їх ціни, що дозволяє зменшити витрати по обслуговуванню боргу та збільшити прибутковість суднобудівних та судноремонтних підприємств.

Ключові слова: бюджетування, фінансування проектів, бюджет руху грошових коштів, фінансовий бюджет, модель оптимальної структури позикових коштів.

Постановка проблеми. Особливості управління суднобудівними та судноремонтними підприємствами пов'язані зі специфікою основної діяльності, успішна реалізація якої залежить від ефективного виконання проектів і відповідно від вчасного фінансування проектних (бюджетних) витрат з рахунків власних, позикових і інших коштів. Потреба суднобудівних підприємств у залученні позикових коштів зумовлена особливостями будівництва суден, яке триває в більшості випадків декілька років, що приводить до нерівномірного надходження і витрачення ресурсів.

За результатами дослідження визначено, що існуючі наукові твердження українських і зарубіжних вчених в своїх працях висвітлюють основні види фінансування суднобудівних та судноремонтних проектів, але не розкривають питання управління структурою позичкових коштів за критерієм мінімальної ціни залучених ресурсів використовуючи для цього інструментарій бюджетування на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці фінансування суднобудівних та судноремонтних проектів присвячували праці вчені: А.М. Возний, К.В. Кошкін, А.О. Капустіна, Т.В. Овеян, А.Н. Шамрай а інші вчені.

На думку авторів К.В. Кошкін, А.М. Возний, А.М. Шамрай – одними з найбільш актуальних питань для вітчизняного суднобудування на сьогоднішній день залишається питання забезпечення фінансування будівництва судів [1].

На думку авторів: А. О. Капустіна, Т.В. Овеян, що потреба суднобудівних підприємств у залученні позичкових коштів зумовлена особливостями будування суден, яке триває в більшості випадків декілька років і короткочасністю реалізації продукції, що приводить до нерівномірного надходження і витрачання коштів [2].

Автор погоджується з вченими, однак в роботах вищеперерахованих авторів недостатньо розкрито питання стосовно інструментів управління фінансуванням проектів верфі, де основне місце займають позичкові ресурси.

Існуючі наукові твердження українських і зарубіжних вчених в своїх працях висвітлюють основні види фінансування проектів, однак недостатньо розкривають питання управління структурою позичкових коштів за критерієм мінімальної ціни залучених ресурсів використовуючи для цього інструментарій бюджетування на підприємстві.

Постановка завдання. Метою статті є побудова моделі оптимізації структури позичкових коштів за критерієм мінімальної ціни залучених ресурсів використовуючи для цього методику гнучкого планування руху грошових коштів суднобудівного та судноремонтного підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проаналізувавши взаємозв'язок видів фінансування з плановими і фактичними результатами бюджетів було виявлено, що найбільшого впливу зазнає бюджет руху грошових коштів, тому що потоки грошових коштів від фінансування проектів впливають на планову і фактичну збалансованість надходження і витрачання грошових коштів і відповідно на наявність чистого грошового потоку на підприємстві [3].

При плануванні бюджету руху грошових коштів на суднобудівному і судноремонтному підприємстві необхідно враховувати схему змішаного фінансування проектів, в якій приймають участь наступні види бюджетів: операційний бюджет, фінансовий бюджет, бюджет маркетингових витрат, бюджет інших накладних витрат, а також бюджет капітальних вкладень.

В результаті аналізу структури і кількісних показників вищенаведених бюджетів виявилось, що «Змішана схема фінансування проектів» завдає найбільшого впливу фінансовому бюджету, в якому надходження і відтоки грошових коштів залежать від розміру авансових і після поставочних платежів замовників (операційний бюджет доходів проектів), а також від операційного бюджету витрат проектів, бюджету інших накладних витрат, бюджет маркетингових витрат і бюджету інвестиційних вкладень [3].

Найбільш актуальним питанням при отриманні позичкового фінансування для покриття витрат підприємства, що реалізує суднобудівні та судноремонтні проекти є вартість ресурсів і можливості у менеджменту зменшити витрати на обслуговування боргу.

Враховуючи вищеперераховані обставини, автором в даній статті розроблена модель оптимізації структури позичкових ресурсів за критерієм мінімізації ціни залучених ресурсів на суднобудівному та судноремонтному підприємстві.

Для забезпечення оптимізації структури позичкових ресурсів за критерієм мінімальної ціни залучених коштів необхідно використовувати інструментарій бюджетування на етапах планування та реалізації виконання бюджетів.

На етапі планування, використовуючи методику гнучкого планування формуються оперативні бюджети руху грошових коштів з періодичністю один раз в місяць/квартал з терміном прогнозу 2-3 квартали вперед, що допомагає виявити касові розриви і управляти ними.

Величина надходжень та відтоку в оперативному бюджеті руху грошових коштів формуються під впливом: динаміки величини кредиторської і дебіторської заборгованості

на початок періоду; динаміки поточної кредиторської і дебіторської заборгованості; фактичної величини надходження та відтоку грошових коштів [4].

Оперативний бюджет руху грошових коштів відповідає за забезпечення збалансованості надходжень і відтоків грошових коштів у запланованому періоді. Досягнення цієї мети можливо лише на основі професійно побудованого плану й контролю виконання планових показників, а також оперативного аналізу даних про рух грошових коштів і їхніх еквівалентів [5]. Оперативний бюджет руху грошових коштів (далі ОБГП) дає можливість розподілити виплати відповідно до очікуваних надходжень, визначити терміни, коли потрібно вдатися до зовнішнього фінансування, а також дозволяє акумулювати кошти перед великими платежами. Крім того, за допомогою оперативного ОБГП можна розділити платежі в часі в такий спосіб (наприклад, зрушивши їх уперед або назад у порівнянні з передбачуваними строками), щоб, з одного боку, мінімізувати вартість позикових коштів, а з іншого боку, – уникнути штрафних санкцій з боку контрагентів або держави. На основі даних ОБГП керівництво підприємства може встановити періоди, коли в підприємства приблизно з'являться вільні кошти, а коли необхідно залучати позичкові ресурси [5].

На етапі реалізації ОБГП, запропоновано обсяг залучених позикових коштів в проекті в бюджеті руху грошових коштів визначати за сформованою моделлю розрахунку, яка базується на показниках оперативного бюджету руху грошових коштів.

Необхідна сума запозичених коштів в проекти розраховується за формулою.

$$ЗКн = ЧГПн + НГКа + НГКфпн + ЧГПіод + ЧГПід - ВГКод - ВГКзв - ВГКіов - ПП - ВГКнф \quad (1)$$

де: $ЗКн$ – необхідна сума запозичених коштів; $ЧГПн$ – чистий грошовий потік на початок періоду згідно фінансової звітності; $НГКа$ – надходження авансових грошових коштів для фінансування проектів згідно операційного бюджету; $НГКфпн$ – надходження грошових коштів від фінансування проектів після поставки судна згідно операційного бюджету; $ЧГПіод$ – чистий грошовий потік від іншої основної діяльності на кінець періоду згідно операційного бюджету; $ЧГПід$ – чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності на кінець періоду згідно операційного бюджету; $ВГКод$ – відток грошових коштів на проекту операційну діяльність згідно операційного бюджету; $ВГКзв$ – відток грошових коштів на загальні витрати згідно операційного бюджету; $ВГКіов$ – відток грошових коштів на інші загальні операційні витрати згідно операційного бюджету; $ПП$ – відток грошових коштів на погашення позик згідно операційного бюджету; $ВГКнф$ – відток грошових коштів на проектну фінансову діяльність згідно операційного бюджету.

Якщо запозичені кошти формуються з декількох джерел, то запропоновано оптимізацію їх структури здійснювати за критерієм мінімізації ціни залучених ресурсів. Цільова функція оптимізації представлена формулою 2.

$$Y = НКП \times X_1 + НОП \times X_2 + НПА \times X_3 + НПА \times X_3 + КЗ \times X_4 + Q \times X_5 \rightarrow \min \quad (2)$$

Коефіцієнт вартості залучених джерел розраховується для кожного окремого ресурсу за формулою.

$$X_{1,2,3...n} = \frac{P}{365} \times t \quad (3)$$

Система обмежень для задачі оптимізації використання залучених коштів має такий вид:

$$\begin{cases} НКП + НОП + НПА + КЗ + Q = ЗКн \\ НКП \leq Z_1, НОП \leq Z_2, НПА \leq Z_3, КЗ \leq Z_4, Q \leq Z_5 \\ t = 90 \text{ днів} \end{cases} \quad (4)$$

де: Y – вартість залучених ресурсів; $НКП$ – надходження кредитних позик за період; $НОП$ – надходження облігаційних позикових ресурсів; $НПА$ – надходження позикових ресурсів при продажі акцій; $КЗ$ – кредиторська заборгованість; Q – інші залучені ресурси; X_1 – коефіцієнт вартості кредитних позик; X_2 – коефіцієнт вартості облігаційних позик; X_3 – коефіцієнт вартості позик шляхом продажу акцій; X_4 – коефіцієнт вартості непогашеної кредиторської заборгованості; X_5 – коефіцієнт вартості інших залучених ресурсів; P – вартість залученого ресурсу за рік, %; t – цільовий період оптимізації, кількість днів; $Z_{1,2,3...n}$ – обмеження обсягу n залученого ресурсу

Розрахунок оптимальної суми залучених позичкових коштів автоматизовано за допомогою програмного продукту Microsoft Office 2007 шляхом використання функції «Поиск решения».

Практичний розрахунок оптимальної структури залучених позичкових коштів за критерієм мінімальної апробовано на ПАТ «Чорноморський суднобудівний завод». Порядок розрахунку відбувається в 4-ти етапи.

На першому етапі за допомогою гнучкого планування формується операційний бюджет руху грошових коштів на майбутній 4 квартал 2014 (див. табл. 1).

Таблиця 1

**Оперативний бюджет руху грошових коштів
на майбутній 4 квартал 2014**

№	Статті руху грошових потоків	Загальна сума руху грошових коштів, тис. грн.	Проект № 1201, тис. грн.	Проект № 1003, тис. грн.
1	Залишок грошових коштів на початок періоду	600		
ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ				
2	Надходження грошових коштів для фінансування проектів	25 949	23 249	24 249
2.1	Надходження авансових грошових коштів для фінансування проектів	4 400	1 700	2 700
2.2	Надходження грошових коштів від основного фінансування проектів	21 549	10 775	10 775
2.2.1	Отримання кредитів для фінансування проектів	20 049	10 025	10 025
2.2.2	Отримання облігаційної позик для фінансування проектів	500	250	250
2.2.3	Надходження грошових коштів від продаж акцій для фінансування проектів	1 000	500	500
2.3	Надходження грошових коштів від фінансування проектів після поставки судна			
3	Відток грошових коштів на проекту операційну діяльність	11 624	5 512	6 112
4	Відток грошових коштів на проектну фінансову діяльність	4 496	2 248	2 248
4.1	Відток грошових коштів на виплати відсотків, купонного доходу і дивідендів по акціям, що спрямовані на фінансування проектів	1 296	648	648
4.2	Відток грошових коштів на погашення позик	3 200	1 600	1 600
5	Чистий грошовий потік від проектів на кінець періоду	9 829	4 714	5 114
ІНША ДІЯЛЬНІСТЬ				
6	Чистий грошовий потік від іншої діяльності на кінець періоду		891	
ІНВЕСТИЦІЇ				
7	Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності на кінець періоду		1 112	
ЗАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ				
8	Відток грошових коштів на загальні витрати		8 703	
9	Відток грошових коштів на інші загальні операційні витрати		3 647	
10	Чистий грошовий потік на кінець періоду		82	

На другому етапі відбувається розрахунок: необхідної суми запозичених коштів на майбутній 4 квартал 2014 за формулою 1 і коефіцієнтів вартості залучених джерел за формулою 3 (див. табл. 2).

На третьому етапі відбувається розрахунок оптимізаційного обсягу шляхом використання функції «Поиск решения» за допомогою програмного продукту Microsoft Office 2007 за умови мінімальної вартості ресурсів (формула 2) з системою обмежень (формула 4)

Розрахунок оптимальної суми залучених позичкових коштів за критерієм мінімальної ціни залучених коштів

№	Статті руху грошових потоків	Вид ресурсів +/-	Оптимізаційний обсяг	Обмеження		Коефіцієнт вартості ресурсів в періоді цільового використання						Цільовий період оптимізації (t), кількість днів	
				Необхідна сума залучених ресурсів		Показник	Вартість ресурсів (рік) (P), %	Показник	Розрахунок, %	Вартість ресурсів (рік) (P), %	Показник		Кількість днів
				Показник	Сума, тис. грн.								
ПІСКИ, ПІСКИ	Змін в планових термінах отримання авансових грошових коштів для фінансування проєктів	+	50,00	ЗК1	2 146,7,33	Z1	50,00	X1	3,70	1,5	90		
	Отримання кредитів для фінансування проєктів	+	17 179,35			Z2	500 000,00	X2	6,16	2,5	90		
	Отримання облигаційних позик для фінансування проєктів	+	500,00			Z3	500,00	X3	4,68	1,9	90		
	Находження грошових коштів від продаж акцій для фінансування проєктів	+	1 000,00			Z4	1 000,00	X4	3,70	1,5	90		
	Змін в термінах отримання дебіторської заборгованості за реалізованими проєктами	+	100,00			Z5	100,00	X5	3,70	1,5	90		
	Змін в планових термінах надходження грошових коштів від реалізації проєктів після поставки судна	+	110,00			Z6	110,00	X6	3,70	1,5	90		
	Змін в термінах погашення кредиторської заборгованості по проєктам операційної діяльності	-	700,00			Z7	700,00	X7	1,23	5	90		
	Змін в планових термінах відтоку коштів на операційну діяльність	-	1 000,00			Z8	1 000,00	X8	1,23	5	90		
	Змін в термінах погашення заборгованості по відсотках, купонного доходу і дивідендів по акціям, що єрлямовані на фінансування проєктів	-	0,00			Z10	0,00	X10	2,96	12	90		
	Змін в планових термінах погашення відсотків, купонного доходу і дивідендів по акціям, що спрямовані на фінансування проєктів	-	0,00			Z11	0,00	X11	2,96	12	90		
ПІСКИ, ПІСКИ	Змін в термінах погашення заборгованості по короткостроковим і довгостроковим позикам (кредити, векселі, облигації, векселі акцій по проєктам)	-	0,00			Z13	0,00	X13	3,95	16	90		
	Змін в планових термінах погашення короткострокових і довгострокових позик (кредити, векселі, облигації, векселі акцій по проєктам)	-	0,00			Z14	0,00	X14	3,95	16	90		
	Змін в термінах отримання дебіторської заборгованості по інших діяльності	+	25			Z15	25	X15	1,23	5	90		
	Змін в планових термінах надходження грошових коштів від інших діяльності	+	10			Z16	10	X16	1,23	5	90		
	Змін в планових термінах погашення кредиторської заборгованості від інших діяльності	-	36			Z17	36	X17	1,23	5	90		
	Змін в планових термінах відтоку грошових коштів по інших діяльності	-	15			Z18	15	X18	1,23	5	90		
	Змін в термінах отримання дебіторської заборгованості по інвестиційній діяльності	+	5			Z19	5	X19	2,96	12	90		
	Змін в планових термінах надходження грошових коштів по інвестиційній діяльності	+	12			Z20	12	X20	2,96	12	90		
	Змін в планових термінах погашення кредиторської заборгованості від інвестиційної діяльності	-	100			Z21	100	X21	4,93	20	90		
	Змін в планових термінах відтоку грошових коштів по інвестиційній діяльності	-	0,00			Z22	250	X22	8,63	35	90		
ЗАПІСКИ, ПІСКИ	Змін в термінах погашення кредиторської заборгованості по загальним витратам	-	100			Z23	100	Z23	1,23	5	90		
	Змін в планових термінах відтоку коштів по загальним витратам	-	50			Z24	50	Z24	1,23	5	90		
	Змін в термінах погашення кредиторської заборгованості по іншим загальним операційним витратам	-	125			Z25	125	Z25	3,21	13	90		
	Змін в планових термінах відтоку коштів по іншим загальним операційним витратам	-	350			Z26	350	Z26	2,96	12	90		
			21 467,35										
У вартість залучених ресурсів (цільова функція оптимізації стуртури позичкових коштів)			1 172,69										

На четвертому етапі, результати розрахунків по визначенню оптимальної суми залучених позичкових коштів переносяться до оновленого бюджету руху грошових коштів на прогнозний 4 квартал 2014 року (див. табл. 3)

Таблиця 3

Оперативний бюджет руху грошових коштів за умови оптимальної структури залучених позичкових коштів в проектах

№	Статті руху грошових потоків	Загальна сума руху грошових коштів, тис. грн.	Проект № 1201, тис. грн.	Проект № 1003, тис. грн.
	Залишок грошових коштів на початок періоду	600		
ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ				
1	Надходження грошових коштів для фінансування проектів	23 239	11 145	12 095
1.1	Надходження авансових грошових коштів для фінансування проектів	4 450	1 750	2 700
1.2	Надходження грошових коштів від основного фінансування проектів за умови оптимальної структури залучених коштів	18 679	9 340	9 340
1.2.1	Отримання кредитів для фінансування проектів за умови оптимальної структури залучених коштів	17 179	8 590	8 590
1.2.2	Отримання облігаційних позик для фінансування проектів за умови оптимальної структури залучених коштів	500	250	250
1.2.3	Надходження грошових коштів від продаж акцій для фінансування проектів за умови оптимальної структури залучених коштів	1 000	500	500
1.3	Надходження грошових коштів від фінансування проектів після поставки судна	110	55	55
2	Відток грошових коштів на проекту операційну діяльність	9 924	4 662	5 262
3	Відток грошових коштів на проектну фінансову діяльність	4 319	2 160	2 160
3.1	Відток грошових коштів на виплати відсотків, купонного доходу і дивідендів по акціям, що спрямовані на фінансування проектів за умови оптимальної структури залучених коштів	1 119	560	560
3.2	Відток грошових коштів на погашення позик за умови оптимальної структури залучених коштів	3 200	1 600	1 600
4	Чистий грошовий потік від проектів на кінець періоду	8 996	4 323	4 673
ІНША ДІЯЛЬНІСТЬ				
5	Чистий грошовий потік від іншої діяльності на кінець періоду		977	
ІНВЕСТИЦІЇ				
6	Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності на кінець періоду		1 229	
ЗАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ				
7	Відток грошових коштів на загальні витрати		8 553	
8	Відток грошових коштів на інші загальні операційні витрати		3 172	
9	Чистий грошовий потік на кінець періоду		77	

В результаті виконання оперативного бюджету руху грошових коштів за умови оптимальної структури позичкових ресурсів з критерієм мінімізації ціни залучених ресурсів зменшуються витрати на обслуговування боргу, що досягається за рахунок зменшення терміну життя кредитного портфелю для реалізації проектів в розрізі наступних складових: надходження позик; погашення позик; сплати відсотків, купонного доходу і дивідендів по акціям;

Практична реалізація запропонованої моделі оптимізації з критерієм мінімізації ціни залучених ресурсів на ПАТ «Чорноморський суднобудівний завод» дозволила отримати економічний ефект в розмірі 474.32 тис. грн..

Висновок. Проведений аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених дозволив розробити модель розрахунку оптимальної структури враховуючи загальні види фінансування проектів і методику гнучкого планування руху грошових потоків.

Основні висновки та результати, які одержано в ході дослідження полягають в наступному.

Запропоновано модель розрахунку оптимальної структури залучених позичкових коштів за критерієм мінімізації їх ціни, що дозволяє зменшити витрати по обслуговуванню боргу, та збільшити прибутковість підприємств. Автоматизація процесу аналітичних розрахунків по визначенню оптимальної структури залучених позичкових коштів для покриття бюджетних витрат здійснена за допомогою програмного продукту Microsoft Office 2007 шляхом використання функції «Пошук рішення».

Практична реалізація запропонованої моделі дозволила отримати економічний ефект за рахунок виконання оновленого оперативного бюджету руху грошових враховуючи при цьому оптимізацію структури залучених позичкових коштів в проекті. Загальна величина зменшення витрат ПАТ «Чорноморський суднобудівний завод» становитиме 474.32 тис. грн., що дозволить збільшити рентабельність проектів і самого підприємства в цілому.

У подальших дослідженнях автор планує приділити увагу удосконаленню методики гнучкого планування.

Література:

1. Кошкин К.В. Финансирование портфеля проектов судостроительного предприятия / К.В. Кошкин, А.М. Возный, А.Н.Шамрай // Восточно-Европейский журнал передовых технологий, 2010.- №1/2(43).-С.20-22.
2. Актуальні фінансово – економічні проблеми сучасного розвитку України: міжвузівська студентська наукова конференція, (Миколаїв, 8 листопада 2011), Капустіна А.О., Овечья Т.В. Джерела фінансування у суднобудуванні/ Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова.
3. Пічка А.М. Планування бюджету руху грошових коштів враховуючи схему змішаного фінансування проектів верфі //Електронний фаховий журнал "ЕКОНОМІКА: реалії часу", м. Одеса: 4(14) -2014, режим доступу:<http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No4/99-107.pdf/>
4. Бабина О.Є, Пічка А. М. Використання ковзного планування в управлінні грошовими потоками суднобудівного або судноремонтного підприємства // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка", м. Київ: № 9 - 2014, режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3323> (Особистий внесок автора: визначено схему ковзного планування на суднобудівному та судноремонтному підприємстві, а також розроблено модель розрахунку зміни планових показників в часових графіках надходження і витрачання грошових коштів).
5. Томчук В.В. Бюджет грошових потоків як складова процесу бюджетування на сільськогосподарських підприємств / В.В. Томчук // Зб. Наук. праць Національного університету державної податкової служби України, 2013. - № 1. – С. 206-221

Пічка А.Н., аспірант кафедри економіки і менеджмента Киевской государственной академии водного транспорта имени гетмана Петра Конашевича-Сагайдачного

Модель расчета оптимальной структуры заемных средств судостроительного и судоремонтного предприятия. В статье исследована сущность и осуществлен анализ современных подходов к оптимизации заемных ресурсов предприятия, а также обоснованы пути и направления управления ими с целью достижения предприятием устойчивого развития. Предложено и обосновано использовать инструментарий бюджетирования для формирования управленческого влияния на оптимизацию привлеченных ресурсов.

По результатам анализа, разработана математическая модель расчета оптимальной структуры привлеченных заемных средств по критерию минимизации их цены, что позволяет

уменьшить расходы по обслуживанию долга и увеличить прибыльность судостроительных и судоремонтных предприятий.

Ключевые слова: бюджетирование, финансирование проектов, бюджет движения денежных средств, финансовый бюджет, модель оптимальной структуры заемных средств

Pichka A.N., Post-graduate student, Department of Economics and Management, Kyiv State Maritime Academy after Hetman Petro Konashevich-Sahaydachniy.

Model calculation of the optimized structure of borrowed funds at shipbuilding and shiprepairing company. The article considers and analyzes innovative approaches to optimization of borrowed funds and reasonable ways of their management to achieve stable profit at the enterprises. Also, the essence and the economic nature of the optimization of borrowed funds of shipbuilding and shiprepairing enterprises are investigated. For an efficient cash flow management at the enterprise the author proposes to use budgeting tools for forming managerial influence to optimized structure of borrowed funds in project-based enterprises

The article develops the mathematical model of calculation of the optimized structure of borrowed funds attracted by the criterion of minimizing their costs to reduce debt service costs, and increase profitability of shipbuilding and shiprepairing enterprises.

Key words: budgeting, project financing, cash flow budget, financial budget, model of the optimized structure of borrowed funds.

УДК 330.341-029:6]:005.332.4](045)

Ракітіна Н.О.,

аспірантка кафедри міжнародного менеджменту
Київського національного економічного університету імені В. Гетьмана

Високі технології в бізнесі та специфіка функціонування високотехнологічних компаній в умовах посиленої конкуренції

Акцентовано увагу на стрімкому розвитку сучасного суспільства, в якому високі технології посіли крупно масштабне значення. Проаналізовано класифікацію галузей промисловості за їх технологічною інтенсивністю та виявлено перелік галузей високотехнологічного бізнесу. Досліджено характерні особливості діяльності високотехнологічних компаній та висвітлено фундаментальні фактори їх конкурентоспроможності. Проаналізовано список найбільш привабливих країн для локації високотехнологічних компаній. Акцентовано увагу на тому, що значні обсяги витрат на НДДКР сконцентровані саме в бізнес-секторі.

Ключові слова: високі технології, високотехнологічна галузь, високотехнологічна компанія, конкуренція, конкурентоспроможність, дослідження та розробки, технологічний прогрес.

Постановка проблеми. Глобалізація та технології сьогодні є драйвером суспільного прогресу. Компанії високотехнологічних галузей інвестують значні кошти в дослідження та розробки задля створення передових продуктів, які здатні відкрити перед людством вікно до нових можливостей та вирішити раніше не вирішені суспільні проблеми. За високими технологіями наше майбутнє, адже вони є випереджаючим фактором економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні значно зростає інтерес до тих тенденцій, які визначають перспективи розвитку людства. Високі технології є саме тими перспективами, які формують новий спосіб життя, цінності та змінюють бачення суспільства. І це говорить про революційну зміну суспільства, його безперервний розвиток, значний крок суспільства в майбутнє з широкими можливостями його існування та розвитку. Наукові дослідники, аналізуючи це питання, погоджуються з тим, що за високими технологіями майбутнє. С. Ю.Пахомов [7], наприклад, підкреслює, що високі технології – це той чинник, який в світі вирішально зумовлює конкурентну перевагу. М.Делягін стверджує, що нова технологія відкриває новий етап у розвитку людства тільки тоді, коли їй під силу якісно